

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Γ' Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων

Κεφ. 1: Οι Προσωκρατικοί –

Ενότητα 1: Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση του κόσμου

Τίτλος:

«Από τον μύθο στον λόγο»

ΚΟΣΜΑΣ ΤΟΥΛΟΥΜΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Από τον μύθο στον λόγο

Δημιουργός

Κοσμάς Τουλούμης

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ' Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων – Κεφ. 1^ο: Οι Προσωκρατικοί. Ενότητα 1^η: «Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση του κόσμου».

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα [Γυμνάσιο]

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αγγλική Γλώσσα

Γαλλική γλώσσα

Γερμανική Γλώσσα

Ιστορία της Τέχνης

Φιλοσοφία

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται η εξοικείωση του διδάσκοντος και των μαθητών / μαθητριών με ανοιχτά διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα, όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, αλλά και με τη χρήση ιστολογίων, καθώς και με λογισμικά συγγραφής και παρουσίασης και δημιουργίας ψηφιακών εννοιολογικών χαρτών (π.χ. [Text2MindMap](#)). Ο διδάσκων πρέπει να έχει εντρυφήσει σε σύγχρονες παιδαγωγικές σε σχέση με τη Διδακτική των Μέσων (βλ. Kron & Σοφός 2007), όπως ο Σχεδιασμός (βλ. Cope & Kalantzis 2000). Θα ήταν καλό, επίσης, να υπάρξει συνεννόηση με τον διδάσκοντα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ώστε οι μαθητές να έχουν προσεγγίσει το κειμενικό είδος του λήμματος σε λεξικό, αφού αυτό σχετίζεται με το τελικό τους έργο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

To σενάριο στηρίζεται

To σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο πραγματοποιείται μετά την εξοικείωση των μαθητών με τη σκέψη των Προσωκρατικών σε προηγούμενη διδακτική ώρα και αποτελεί εμβάθυνση σε αυτήν και σύνδεσή της με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι μαθητές κινούνται από τον μύθο στον λόγο με άξονα βασικές έννοιες της προσωκρατικής φιλοσοφίας. Οι έννοιες αυτές συνδέονται με σύγχρονους επιστημονικούς όρους που συναντώνται στις φυσικές επιστήμες και οδηγούν στη λογική εξήγηση του κόσμου. Αξιοποιούνται, έτσι, οι έννοιες του φιλοσοφικού λεξιλογίου των Προσωκρατικών προς την κατεύθυνση της διάκρισης του μύθου από τον λόγο. Με τη χρήση ηλεκτρονικών λεξικών, του διαδικτύου, καθώς και ψηφιακών εννοιολογικών χαρτών, οι μαθητές δημιουργούν ένα μικρό φιλοσοφικό πολυτροπικό λεξικό με τον τίτλο «Από τον μύθο στον λόγο», το οποίο ορίζει τις έννοιες της προσωκρατικής φιλοσοφίας συγκριτικά ως προς τη μυθολογική και την ορθολογική τους διάσταση. Το μικρό αυτό λεξικό αναρτάται στο ιστολόγιο του μαθήματος, όπου μπορεί να υπαχθεί στον ευρύτατο σχολιασμό των μαθητών, αλλά και άλλων χρηστών του διαδικτύου. Τελικός στόχος είναι να απαντηθεί από τους μαθητές ένα προς επίλυση πρόβλημα σχετικά με τη σημασία του λόγου σε σχέση με τον μύθο, που τίθεται στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η μετάβαση από τον μύθο στον λόγο έχει απασχολήσει ουσιαστικά τους μελετητές της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας (βλ., για παράδειγμα, Νέστλε 1990), ενώ έχει οδηγήσει και σε ανάλογες διδακτικές προτάσεις για το λύκειο (Τσέλικας 2010). Η συνάντηση των μαθητών της Γ' Γυμνασίου με τη φιλοσοφία των Προσωκρατικών

μπορεί να αποβεί πολύ σημαντική. Καθώς οι έννοιες της φιλοσοφίας αυτής αποτελούν την πρώτη συστηματική προσπάθεια, για να ερμηνευθεί ο κόσμος με βάση τη λογική, τον «օρθό λόγο», και όχι τους μύθους, δίνεται η ευκαιρία οι μαθητές να εξασκηθούν συγκρίνοντας αντιπαραθετικά τη μυθολογική με την ορθολογική σκέψη και να αποπειραθούν να μεταφέρουν αυτήν την αντιπαράθεση στην πραγματική ζωή. Παρά το γεγονός πως σήμερα πιστεύουμε ότι αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο γύρω μας με βάση τη λογική, είναι πολλές φορές που διάφορες προκαταλήψεις και ιδεολογήματα, ακόμα και ιδεοληψίες που αγγίζουν τα όρια του μύθου, είναι παρούσες και διαμορφώνουν αυτές τις αντιλήψεις, δημιουργώντας έτσι μια σύγχρονη «μυθολογική» ερμηνεία του κόσμου. Αυτή η σύγχρονη διάσταση της προσωκρατικής φιλοσοφίας καθίσταται ακόμα πιο σημαντική, αν αναλογιστούμε αυτό που επισημαίνεται και στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού, σελ. 8](#) (Γλυκοφρύδη, Σακκελίου & Λεοντσίνη, 2012) για το μάθημα, ότι, δηλαδή, «το γνωστικό αντικείμενο της φιλοσοφίας είναι γενικότερα διαθεματικό και διεπιστημονικό αφού η φιλοσοφική σκέψη ασχολείται εξ αντικειμένου με όλους τους τομείς του επιστητού». Οι βασικές έννοιες, άλλωστε, με τις οποίες ασχολήθηκαν οι Προσωκρατικοί αποτελούν τη βάση των σύγχρονων φυσικών επιστημών (βλ. Βαμβακάς 2008, Βέικος 1998, Μπακαούκας 2003).

Παιδαγωγικά ακολουθείται η θεωρία του *Σχεδίου* “Design”, η οποία σε συνδυασμό με τους πολυγραμματισμούς αξιοποιεί τις ΤΠΕ στην κατεύθυνση της δημιουργίας μαθητών – παραγωγών της γνώσης που λειτουργούν με βάση τις ταυτότητές τους (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής
Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν και να συζητήσουν σχετικά με την επικαιρότητα και τη σημασία της σκέψης των Προσωκρατικών για θέματα που αφορούν τις επιστήμες και την κοινωνία (ο παρών στόχος αποτελεί και στόχο του Βιβλίου του Εκπαιδευτικού για την ενότητα).
- Να μπορούν να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στη μυθολογική και την ορθολογική ερμηνεία του σύγχρονου κόσμου.
- Να γνωρίσουν και την ιστορική διάσταση σε σχέση με τη διαμόρφωση της επιστημονικής σκέψης στο πέρασμα των αιώνων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προσεγγίσουν αρχαιοελληνικές έννοιες και λέξεις που σχετίζονται με την προσωκρατική φιλοσοφία και τους τρόπους που έχουν διασωθεί μέχρι τις ημέρες μας στο καθημερινό λεξιλόγιο.
- Να αντιληφθούν την προσπάθεια των Προσωκρατικών για λογική εξήγηση του κόσμου και τη διαφορά της από τις μυθολογικές ερμηνείες (στόχος του Βιβλίου του Εκπαιδευτικού) για την ενότητα.
- Να συνδέσουν ορισμένες έννοιες του προσωκρατικού στοχασμού με σύγχρονους επιστημονικούς όρους που είναι γνωστοί και από άλλα μαθήματα (στόχος του Βιβλίου του Εκπαιδευτικού για την ενότητα).

Γραμματισμοί

Αναμένεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να μάθουν να προσεγγίζουν και να χρησιμοποιούν, με τη βοήθεια ηλεκτρονικών λεξικών, σύνθετες έννοιες που συναντώνται στη φιλοσοφία και στις επιστήμες.
- Να γίνουν απλοί ή κριτικοί «αναγνώστες» φιλοσοφικών και επιστημονικών κειμένων.
- Να χρησιμοποιούν διαθεματικά τη γνώση.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να αξιοποιούν κριτικά και δημιουργικά το διαδίκτυο ως πεδίο αναζήτησης πηγών για οποιοδήποτε θέμα.
- Να ασκηθούν στο να γίνουν παραγωγοί της γνώσης και όχι απλώς να την αναπαράγουν και να την καταναλώνουν.
- Να μάθουν να «μοιράζονται» το έργο τους και μάλιστα υπό τις συνθήκες που δημιουργούνται από την ανάπτυξη της κοινωνικής δικτύωσης στα Web 2.0 περιβάλλοντα.

Διδακτικές πρακτικές

Με τις διδακτικές πρακτικές του συγκεκριμένου σεναρίου σε σχέση και με τους στόχους του, αναμένεται οι μαθητές / οι μαθήτριες να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης, αφού εργάζονται σε ομάδες και οδηγούνται σε αποτελέσματα που προκύπτουν μέσα από αυτές.
- Αυτενεργήσουν μέσα στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, καθώς αποτελούν ενεργά μέλη ομάδων που επιτελούν συγκεκριμένο έργο.
- Καλλιεργήσουν δεξιότητες ενσυναίσθησης, καθώς αναλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους που καλούνται να διεκπεραιώσουν.
- Ασκηθούν στην κριτική αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων και πηγών.
- Εκφράσουν την ταυτότητά τους και να διαμορφώσουν στάσεις μέσω της προσωπικής έρευνας για ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο και έχουν τόσο φιλοσοφική, όσο και επιστημονική βάση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το παρόν σενάριο αφορμάται από την παρακάτω Ερώτηση - Εργασία 2 της 1^{ης} Ενότητας του 1^{ου} Κεφαλαίου του σχολικού εγχειριδίου, η οποία εμπεριέχει διαθεματικές και διεπιστημονικές αναφορές και συνδέει τη φιλοσοφία των Προσωκρατικών με τον σύγχρονο κόσμο:

«Οι παρακάτω έννοιες, που ανήκουν στο φιλοσοφικό λεξιλόγιο των Προσωκρατικών, είναι και σύγχρονοι επιστημονικοί όροι. Να συνδέσετε τις έννοιες της ομάδας (**α**) με όσες επιστήμες της ομάδας (**β**) έχουν αντιστοιχία.

- α. φύση, ύδωρ, άπειρον, κόσμος, γη, αριθμός, γένεση, φθορά, κίνηση, μεταβολή.
- β. αριθμητική, γεωμετρία, φυσική, χημεία, κοσμογραφία, κοσμολογία, αστρονομία, βιολογία, ιατρική».

Οι μαθητές πραγματοποιούν σε πρώτο στάδιο την παραπάνω ζητούμενη αντιστοίχιση και το σενάριο ξεκινά εμβαθύνοντας στη σύνδεση της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Αξιοποιούνται οι στόχοι που προτείνονται για τη συγκεκριμένη ενότητα στο [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (βλ. την ενότητα των Στόχων του παρόντος σεναρίου), αλλά και η προσέγγιση των κειμένων μέσω του τριπτύχου: «ερμηνευτική προσέγγιση και μελέτη των κειμένων – προβληματισμός και κριτική συζήτηση σχετικά με συγκεκριμένα θέματα – συμμετοχή σε σύνθετες εργασίες/δραστηριότητες διαθεματικού χαρακτήρα» (Βιβλίο του εκπαιδευτικού, σελ.8).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Από τη στιγμή που επιλέγεται ο Σχεδιασμός (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001) ως παιδαγωγικό πλαίσιο σύνταξης και εφαρμογής του σεναρίου, η προστιθέμενη αξία της χρήσης των ΤΠΕ είναι ουσιαστική, καθώς οι μαθητές παράγουν το δικό τους ψηφιακό προϊόν, το οποίο «μοιράζονται» με τους συμμαθητές τους και την ευρύτερη κοινότητα μέσω ιστολογίου. Το διαδίκτυο δε χρησιμοποιείται απλώς ως περιβάλλον μάθησης, αλλά ως εργαλείο ψηφιακής διερεύνησης, κριτικής χρήσης ψηφιακών πηγών και «παραγωγής» νέου ψηφιακού έργου.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων Γ' Γυμνασίου:

Κεφ. 1^ο: Οι Προσωκρατικοί. Ενότητα 1^η: [Από τη μυθο-λογική στην ορθο-λογική εξήγηση του κόσμου.](#)

-[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Iστοσελίδες

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

-[Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής](#)

-[Ηλεκτρονικά λεξικά](#)

-[Text2MindMap](#) [Ελεύθερο λογισμικό κατασκευής εννοιολογικών χαρτών]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Αφού πραγματοποιηθεί η αντιστοίχιση των εννοιών με τις επιστήμες, όπως ζητείται στην Ερώτηση - Εργασία 2. του σχολικού βιβλίου, εφαρμόζεται το σενάριο σε τρεις φάσεις:

A' Φάση

1^η διδακτική ώρα

Αξιοποιείται η παραπάνω αντιστοίχιση, καθώς και το παράθεμα «Πίσω στους Προσωκρατικούς» του Κάρλ Πόπερ που υπάρχει στο σχολικό βιβλίο. Η ερώτηση «Πώς γνωρίζουμε, εξηγούμε και αναπαριστούμε τον κόσμο;», με την οποία προτρέπει να ξεκινήσει η διδασκαλία και το [Βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#), δίνει την αφορμή να συζητηθούν τόσο τα κοσμολογικά ζητήματα όσο και αυτά της γνωσιοθεωρίας, όπως τα έθεσαν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι. Η όλη συζήτηση επικεντρώνεται τελικά στο ερώτημα «Ποια είναι η διαφορά της μυθολογικής από την ορθολογική εξήγηση του κόσμου?». Η συζήτηση αυτή κρίνεται απαραίτητο να προηγηθεί, γιατί οι μαθητές της Γ' Γυμνασίου δεν είναι εξοικειωμένοι να προσεγγίζουν άμεσα φιλοσοφικά ζητήματα. Στο τέλος της διδακτικής ώρας

παρουσιάζεται στους μαθητές, στον διαδραστικό πίνακα, αν υπάρχει, το προς επίλυση πρόβλημα που έχει αναρτηθεί από τον διδάσκοντα στο ιστολόγιο του μαθήματος, αλλιώς αυτό πραγματοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής. Πρόκειται για το παρακάτω ζήτημα:

Πώς γνωρίζουμε, πώς εξηγούμε και πώς αναπαριστούμε τον κόσμο που υπάρχει γύρω μας; Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι είναι οι πρώτοι που χρησιμοποίησαν τον ορθό λόγο, τη λογική δηλαδή, για να απαντήσουν σε αυτά τα ερωτήματα; Πριν από αυτούς όλα τα εξηγούσαν οι μόθοι; Ποια είναι η σημασία της λογικής εξήγησης του κόσμου σήμερα που κυριαρχούν οι επιστήμες; Τι θα συνέβαινε αν εξηγούσαμε επιστημονικά ζητήματα με βάση τη μυθολογία;

B' Φάση

2^η και 3^η διδακτική ώρα

Οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες των πέντε ατόμων που έχουν συγκεκριμένους ρόλους και θα επιτελέσουν συγκεκριμένες, επίσης, αποστολές. Ο χωρισμός των ομάδων μπορεί να γίνει είτε με ελεύθερη απόφαση των μαθητών, είτε με παρέμβαση του διδάσκοντος, αν αυτό κριθεί απαραίτητο. Μπορεί να αξιοποιηθούν και οι γνωστές υπάρχουσες τεχνικές σχηματισμού ομάδων. Συγκροτούνται, έτσι, ομάδες με συγκεκριμένες αποστολές:

Οι Περιβαλλοντολόγοι θα ασχοληθούν με τις έννοιες «φύσις» και «ύδωρ», οι Κοσμολόγοι με τις έννοιες «άπειρον» και «κόσμος», οι Γεωλόγοι με τη «γη», οι Βιολόγοι με τις έννοιες «γένεση» και «φθορά» και οι Κινησιολόγοι με την «κίνηση» και τη «μεταβολή». Αφού οι μαθητές επιλέξουν τις ομάδες τους ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, τους μοιράζονται τα Φύλλα Εργασίας με την αποστολή κάθε ομάδας. Κάθε ομάδα έχει πρόσβαση (αν αυτό είναι δυνατόν) σε δυο υπολογιστές για γρήγορα αποτελέσματα. Ορίζεται ο γραμματέας, ο εκπρόσωπος της ομάδας, δυο χειριστές του ηλεκτρονικού υπολογιστή και ένας σύνδεσμος με τις υπόλοιπες ομάδες, που είναι επιφορτισμένος με τη μεταξύ τους επικοινωνία.

Κάθε ομάδα θα πρέπει να δημιουργήσει ένα πολυτροπικό κείμενο που θα προσεγγίζει τις έννοιες με τις οποίες θα ασχοληθεί, τόσο μυθολογικά όσο και με βάση τον ορθό λόγο. Ήχοι, εικόνες (π.χ. έργα τέχνης, φωτογραφίες, κ.ά.), βίντεο, θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος αυτού του πολυτροπικού κειμένου, ενώ θα επιλέξουν, επίσης, αποσπάσματα των Προσωκρατικών από το σχολικό βιβλίο ή και από άλλες πηγές, για να σχολιάσουν τους άλλους τρόπους του κειμένου τους. Η δουλειά κάθε ομάδας αποτελεί τμήμα ενός μικρού λεξικού της προσωκρατικής φιλοσοφίας, που θα περιέχει αυτές τις έννοιες. Αν οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι ή έχουν αποδομήσει στο μάθημα των Νέων Ελληνικών το κειμενικό είδος του λεξικογραφικού λήμματος, θα μπορούσε το συγκεκριμένο σενάριο να συνδυαστεί και με το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας. Θα μπορούσε, επίσης, να αξιοποιηθούν οι καθηγητές Ξένων Γλωσσών, στην κατεύθυνση της αναζήτησης των ίδιων εννοιών σε ξένες γλώσσες. Μια τέτοια προοπτική θα αναδείκνυε και άλλες ενδιαφέρουσες παραμέτρους, όπως, για παράδειγμα, τη χρήση των ίδιων ακριβώς εννοιών της προσωκρατικής φιλοσοφίας και σε άλλες γλώσσες.

Γ' Φάση

4^η και 5^η διδακτική ώρα

Πρόκειται για τη φάση της αξιολόγησης του έργου των ομάδων και τη δημιουργία του μικρού πολυτροπικού λεξικού με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο».

Κατά την 4^η διδακτική ώρα, οι ομάδες παρουσιάζουν τα έργα τους στην ολομέλεια (ένας διαδραστικός πίνακας θα βοηθούσε αρκετά) και τα αξιολογούν με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Η συμμετοχή των μαθητών στην αξιολόγηση κρίνεται απαραίτητη. Ο καθηγητής και οι μαθητές ελέγχουν από κοινού ή σε ξεχωριστά Φύλλα Αξιολόγησης, για παράδειγμα, αν η εργασία είναι πρωτότυπη ή προέρχεται από μια λογική αντιγραφής και επικόλλησης, αν καλύπτει το ζητούμενο της πολυτροπικότητας, εάν είναι πλήρης και, στην περίπτωση που έχει εφαρμοστεί η συνεργασία με το μάθημα της Γλώσσας, εάν μπορεί να αξιοποιηθεί ως λήμμα σε ένα

τυπικό ή ηλεκτρονικό λεξικό. Η επιτυχής συνεργασία των μελών της ομάδας αποτελεί, επίσης, σημαντικό αυτοαξιολογικό κριτήριο.

Την 5^η ώρα γίνεται η σύνθεση όλων των λημμάτων αυτού του πολυτροπικού λεξικού και ακολουθεί η ανάρτησή του στο ιστολόγιο του μαθήματος. Αν έχουν εντοπιστεί «αδυναμίες» στον πολυτροπικό ορισμό των εννοιών, μπορούν οι μαθητές να κάνουν τις «διορθώσεις» που επιθυμούν ή κρίνουν απαραίτητες. Αν κρίνεται σκόπιμο, μπορεί ο καθηγητής να παρέμβει, επισημαίνοντας ανάλογες «αδυναμίες» και ενισχύοντας την προσπάθεια «διόρθωσής» τους.

Τελική Φάση

6^η διδακτική ώρα

Οι ομάδες απαντούν στο ερώτημα - πρόβλημα που έχει τεθεί στο ιστολόγιο του μαθήματος. Αν κάποιος μαθητής το επιθυμεί, σχολιάζει και ατομικά τη δουλειά της ομάδας του και τη δουλειά και των άλλων ομάδων. Στον σχολιασμό θα μπορούσε να συμμετάσχει και ο διδάσκων ή οι διδάσκοντες που συμμετείχαν στην εφαρμογή του σεναρίου. Το ιστολόγιο παραμένει ανοικτό, ώστε ο καθηγητής και οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να σχολιάσουν εκ νέου. Μπορεί, βέβαια, το ιστολόγιο να είναι και ανοικτό στην ευρύτερη σχολική και εκπαιδευτική κοινότητα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1ο: *Οι Περιβαλλοντολόγοι*

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε τις έννοιες «φύση» και «ύδωρ», για να τις εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κλπ.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη της Ελληνικής Γλώσσας](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν τις έννοιες «φύση» και «ύδωρ» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο τις παραπάνω έννοιες με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή σταθερότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επίχειρησιακό Πρόγραμμα για την ανέπτυξη

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν, που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική.

Φύλλο Εργασίας 2ο: *Oι Κοσμολόγοι*

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε τις έννοιες «άπειρο» και «κόσμος», για να τις εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κλπ.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν τις έννοιες «άπειρο» και «κόσμος» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο τις παραπάνω έννοιες με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή σταθερότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν, που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική.

Φύλλο Εργασίας 3ο: Οι Γεωλόγοι

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «γη», για να την εντάξετε σε ένα λεξικό έννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κλπ.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση έννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν τις έννοιες «γη» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο την παραπάνω έννοια με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή σταθερότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν, που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική.

Φύλλο Εργασίας 4ο: *Οι Βιολόγοι*

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε την έννοια «γένεση» και «φθορά», για να τις εντάξετε σε ένα λεξικό εννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κλπ.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση εννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν τις έννοιες «γένεση» και «φθορά» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο τις παραπάνω έννοιες με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή σταθερότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν, που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική.

Φύλλο Εργασίας 5ο: *Οι Κινησιολόγοι*

Αποστολή σας είναι να διερευνήσετε τις έννοιες «κίνηση» και «μεταβολή», για να τις εντάξετε σε ένα λεξικό έννοιών με τίτλο «Από τον Μύθο στον Λόγο». Στο λεξικό αυτό όλες οι έννοιες μπορεί να ορίζονται με πολλούς τρόπους: λέξεις και προτάσεις, ήχους, εικόνες, βίντεο, έργα τέχνης κλπ.

- Επισκεφθείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Αναζητήστε τις έννοιες που σας απασχολούν στα ηλεκτρονικά λεξικά της [νέας](#) και της [αρχαίας ελληνικής γλώσσας](#) που βρίσκονται εκεί. Αποθηκεύστε τους ορισμούς.
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τη σημασία που τους αποδίδουν οι Προσωκρατικοί; Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Ποια στοιχεία των ορισμών που εντοπίσατε είναι αυτά που συνδέουν τις συγκεκριμένες έννοιες με τις σύγχρονες επιστήμες; Χρησιμοποιήστε και την αντιστοίχιση έννοιών και επιστημών που κάνατε στην ολομέλεια της τάξης. Για να αποδώσετε καλύτερα τη συγκεκριμένη σύνδεση, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και έναν εννοιολογικό χάρτη (προτείνεται η διεύθυνση [Text2MindMap](#)).
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο εικόνες, ήχους, βίντεο, έργα τέχνης που να συνδέουν τις έννοιες «κίνηση» και «μεταβολή» με τη λογική εξήγηση του κόσμου, όπως έκαναν οι Προσωκρατικοί και όπως προκύπτει από τις σύγχρονες επιστήμες.
- Συνδέστε με τον ίδιο τρόπο τις παραπάνω έννοιες με μυθολογικές ερμηνείες του κόσμου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην μακρινή σταθερότητα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

- Δημιουργήστε μια ψηφιακή παρουσίαση για τις έννοιες που σας απασχολούν, που να τις ορίζουν πρώτα σύμφωνα με τον μύθο και μετά σύμφωνα με τη λογική.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στην περίπτωση που η τάξη δεν είναι εξοικειωμένη και –για αυτόν ή για οποιονδήποτε άλλον λόγο– δεν μπορεί να κινηθεί στο πλαίσιο του Σχεδιασμού, θα μπορούσε το σενάριο να προσαρμοστεί κατάλληλα, ώστε να αξιοποιήσει το υπάρχον λογισμικό [«Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι»](#), το οποίο συνοδεύει το σχολικό βιβλίο. Θα μπορούσε, πιο συγκεκριμένα, να αξιοποιηθεί η ενότητα των *Δραστηριοτήτων* [«Μύθος και λόγος στη λαϊκή παράδοση»](#), ώστε οι εργασίες των ομάδων των μαθητών να μην προκύψουν από την ελεύθερη αναζήτηση στο διαδίκτυο, αλλά σύμφωνα με τις οδηγίες της συγκεκριμένης δραστηριότητας του λογισμικού. Το ίδιο λογισμικό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, επίσης, για την εξοικείωση των μαθητών με τη σκέψη των προσωκρατικών φιλοσόφων στην αρχή ή πριν από την εφαρμογή του σεναρίου.

Μια δεύτερη εκδοχή του ίδιου σεναρίου μπορεί να ρίχνει περισσότερο βάρος σε αυτές καθαυτές τις προς μελέτη λέξεις που σχετίζονται με την προσωκρατική φιλοσοφία. Η διερεύνηση της ετυμολογίας των λέξεων και οι όροι που τις αποδίδουν στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά μπορεί να οδηγήσουν στην ανακάλυψη της ευρύτατης χρήσης λέξεων που προέρχονται από τα αρχαία ελληνικά στη διεθνή επιστημονική ορολογία.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές και ο καθηγητής μπορεί να δυσκολευτούν, ιδιαίτερα αν δεν είναι εξοικειωμένοι με τις παιδαγωγικές αρχές του Σχεδιασμού. Μπορεί, επίσης, επειδή οι φιλοσοφικοί όροι είναι δύσκολοι προς κατανόηση να υπάρξει αδυναμία των μαθητών να τους κατανοήσουν πλήρως. Είναι πιθανό, συνεπώς, σε κάποια σημεία να χρειαστεί πιο ενεργή συμμετοχή του καθηγητή με την παροχή όχι μόνο οδηγιών προς τους μαθητές, αλλά και εξηγήσεων, καθώς και έτοιμων γνώσεων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαμβακάς, Κ. Ι. 2008. *10 «επίκαιροι» διάλογοι με τους Προσωκρατικούς. Μια σύγχρονη διερεύνηση της επιστημονικής όσο και της φιλοσοφικής σκέψης τους.* Αθήνα: Σαββάλας.

Βέικος, Θ. 1998. *Oι Προσωκρατικοί.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures.* London: Routledge.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση.*

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [03/08/2013]

Kress, G. & T. van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse. The Modes and Media of Contemporary Communication.* London: Arnold.

Kron, F. W. & A. Σοφός. 2007. *Διδακτική των Μέσων: Νέα Μέσα στο πλαίσιο Διδακτικών και Μαθησιακών Διαδικασιών.* Μτφρ. Ε. Νούσια & Ε. Γεμενετζή. Αθήνα: Gutenberg.

Μπακαούκας, Μ. 2003. «Η σημασία της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας για μας σήμερα». Εμπλοντισμένο απόσπασμα από το βιβλίο του *Oι Προσωκρατικοί Φιλόσοφοι. Συνοπτική Κριτική Ιστορία της Προσωκρατικής Φιλοσοφίας.* 2002. Αθήνα: Εκδόσεις Ηλίας Ι. Μπαρτζουλιάνος.

<http://www.mikrosapoplous.gr/articles/bakaoukas.htm> [03/08/2013]

Νέστλε, Β. 1990. *Από τον μύθο στον λόγο I: Η εξέλιξη της ελληνικής σκέψης από τον Ομηρο ως τη σοφιστική και τον Σωκράτη.* Αθήνα: Γνώση.

Τσέλικας, Σ. 2010. «Μύθος και λόγος στον Πλάτωνα». Στο *Ενδογλωσσική*

μετάφραση, επιμ. Δ. Ν. Μαρωνίτης. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

<http://www.greek->

[language.gr/greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_003.html](http://www.greekLang/ancient_greek/education/translation/support_practice/page_003.html)

[03/08/2013]